

Nässjö kommun

Rektorn vid Norråsaskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Norråsaskolan
i Nässjö kommun

Tillsyn i Norråsaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Nässjö kommun under hösten 2012.

Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Norråsaskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 12 september 2012 och den 13 september 2012.

Fakta om skolan

Norråsaskolan är belägen i centrala Nässjö och omfattar årskurserna 7-9. Vid skolan är drygt 420 elever inskrivna fördelade på de tre årskurserna. Arbetet vid skolan leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor. Skolans lärare är främst organiserade i ämneslag, men det finns även tre arbetslag. Dessa ämneslag samarbetar inbördes i olika utsträckning och samarbetet kan bland annat handla om planering av undervisningen och bedömningsfrågor. Det finns även tre övergripande arbetslag som för tillfället inte är så aktiva i det pedagogiska arbetet.

Skolverkets statistik, utifrån år 2011 års betygssättning, visar att skolans avgångselevers meritvärde ökat från ett genomsnittligt meritvärde om 189,6 år 2007 till ett värde om 197,6 år 2011. Ökningen beror till stor del på att flickornas genomsnittliga meritvärde ökat, även om pojkarna också redovisat ett något bättre resultat. Det är dock en stor skillnad mellan pojkars och flickors resultat där pojkarna år 2011 når ett genomsnittligt meritvärde om 181,6 i förhållande till flickornas som samma år är 210,3. Det ökade meritvärdet kan främst hänvisas till att andelen elever som når målen i alla ämnen har ökat. Behörigheten till gymnasieskolan har de senaste fem åren sakta ökat från cirka 80 procent till drygt 83 procent 2010. År 2011 varierar behörigheten från 76 procent till 84 procent beroende på vilket programkategori som eleven tänkt söka till.

Helhetsbedömning

Norråsaskolans resultat har ökat något de senaste åren, men resultaten befinner sig fortfarande på en låg nivå. Det är framför allt pojkarnas resultat som måste förbättras så att även de når de högre betygen. För att utveckla skolan och ge eleverna fler inlärningsmöjligheter krävs att resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas. Det behövs en samordning kring utbildningens innehåll över ämneslagens gränser på skolan för att skapa helheter som eleverna lättare kan ta till sig av. Lärarna behöver också bli bättre på att utgå ifrån elevernas behov och intressen i planeringen och genomförandet av undervisningen. Vidare behöver skolan arbeta för att öka elevernas inflytande över

utbildningen. Detta gäller såväl att eleverna ska ges ett reellt inflytande över undervisningen som exempelvis att ha inflytande över skolans ordningsregler. För elever med behov av studiehundledning på modersmålet måste detta behov tillgodoses, så rätten till och omfattningen av stödet kopplat till att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Vid Skolverkets tillsyn 2007 påpekades samma förbättringsbehov som ovanstående och det är anmärkningsvärt att förbättringar inom så viktiga områden inte följts upp bättre.

Skolans nyttillträdde rektor uppfattas ha god kunskap om skolans inre arbete. Rektor har initierat en ny systematik i kvalitetsarbetet, där analys av resultaten bildar grund för utvecklingsområden, men där elevernas delaktighet i arbete kan vara tydligare.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Nässjö kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 20 mars 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Nässjö kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har.
- Undervisningen i olika ämnesområden ska samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.
- Lärarna ska anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Motivering

Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavarens rätt till inflytande och påverkan. Vidare har rektor ett ansvar att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Enligt skollagen ska utbildningen ta hänsyn till elevers olika behov. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Enligt läroplanen ska läraren

i undervisningen ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

När det gäller hur skolan informerar och förmedlar utbildningens mål skiljer det sig mellan lärarna och ämnena i hur stor utsträckning detta görs. Eleverna menar i intervjuerna att det finns de lärare som tydligt klargör och diskuterar målen medan det även finns de som gör det i mycket liten utsträckning. Eleverna ger även exempel på att det finns lärare som inte alls klargör målen för dem. Lärarna och rektor instämmer i elevernas bild att lärarna förmedlar på olika sätt och i olika utsträckning. Lärarna förtydligar och menar att det inte finns någon skolövergripande syn på hur skolan ska arbeta för att klargöra målen, diskussioner har istället skett inom ämneslagen. Rektor menar att diskussioner i varierande utsträckning och kvalitet förs i ämneslagen, det finns de ämneslag som kommit längre i diskussionerna. De individuella utvecklingsplanerna som Skolinspektionen tagit del av visar att det finns en otydlighet gällande målformuleringar som gör att det finns risk för att eleverna och föräldrarna inte kan tillgodogöra sig denna information om målen.

Eleverna menar att det är sällan som lärarna samarbetar med varandra över ämnesgränserna och att det är ovanligt att lärarna bygger upp temaarbeten. Lärarna menar att det ibland sker vissa mindre samordningar i exempelvis teman mellan ämnena inom ämneslagen men ytterst sällan utöver dessa ämneslag. Rektor instämmer i att det finns variationer mellan lärarna i hur stor utsträckning som samordningar, i syfte att bilda större kunskapsområden som en helhet, sker.

Eleverna upplever att kvaliteten i undervisningen skiljer sig åt mellan olika ämnen. Från undervisning med inspirerande och lyhörda lärare till undervisning utan större variation och som inte utgår från elevernas intressen och behov. Lärarna menar att det skiljer sig mellan dem hur de genomför lektionerna. De bekräftar elevernas uppfattning och att de upplever svårigheter med anpassning av undervisning efter deras intressen och behov. Även rektor har identifierat att skolans undervisning behöver utvecklas inom detta avseende. Skolverket bedömde i sin rapport från 2007 att skolan behövde utveckla arbetet så att undervisningen bättre anpassades till elevens förutsättningar och behov. Denna brist kvarstår sålunda idag.

Mot bakgrund av ovanstående måste rektor säkerställa att skolan klargör för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har. Vidare är det angeläget att rektor ser till att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Slutligen ska lärarna anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Författning

1 kap. 4 § skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar

Grundläggande värden och inflytande**Bedömning**

Nässjö kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. Eleverna ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Av läroplanen framgår att elever, genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja teman och aktiviteter, kan utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

I intervjuer med elever vid Norråsaskolan framkommer att elevernas möjlighet till inflytande varierar starkt från lärare till lärare. Eleverna upplever att lärarna kan bli bättre på att bjuda in dem till att delta i planering av undervisningen. Eleverna menar att de sällan får vara med och planera innehållet, medan de ibland kan få påverka redovisningsformerna. Lärarna menar att eleverna kan få vara med och bestämma om arbetsmetoder och redovisningsformer, men lärarna har samtidigt ingen övergripande bild av hur elevinflytande på skolan ter sig. Rektor instämmer i elevernas bild att elevinflytandet skiftar från lärare till lärare, där det finns de lärare som bygger upp undervisningen med elevinflytande samtidigt som det finns de lärare som i liten utsträckning låter eleverna vara med och utöva inflytande. Skolverket skrev 2007 i sin tillsynsrapport att arbetsformerna bör utvecklas så elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer gynnas. Det är anmärkningsvärt att denna brist kvarstår idag.

Det är angeläget att rektor och lärare säkerställer att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Författning

1 kap. 10 § skollagen

4 kap. 9 § skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande,
2.8 Rektorns ansvar

Särskilt stöd

Bedömning

Nässjö kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Skolan ska ge studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Motivering

Enligt skollagen ska en elev som är i behov av särskilt stöd ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Enligt skolförordningen ska skolan ge studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det.

På Norråsaskolan går flera elever med annat modersmål än svenska. I intervju med eleverna framkommer att det finns elever som är i behov av studiehundledning på modersmålet, men som inte får detta stöd. När frågan om studiehundledning på modersmålet lyfts i intervjun med representanter ur elevhälsan instämmer de i att det finns elever som har behov av detta stöd och som inte får det. Lärare och rektor håller med och förklarar det med att det inte finns modersmåls lärare att tillgå i alla språk. Intervjuerna visar att skolan inte vid dessa tillfällen vidtagit åtgärder för att eleven ska få studiehundledning på modersmålet av någon annan eller på något annat sätt. Detta leder till att dessa elever riskerar att inte nå kunskapskraven då de har svårt att tillgodogöra sig undervisningen.

Rektor ska därför tillse att elevers behov av studiehundledning på modersmålet tillgodoses i syfte att ge eleverna bättre förutsättningar att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Författning

3 kap. 10 § skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Nässjö kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- I de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ska det framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska elever och deras vårdnadshavare få fortlöpande information om elevens utveckling. Läraren ska vid utvecklingssamtalet i en skriftlig utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i samtliga ämnen, samt även sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Av de dokument som Norråsaskolan tillsänt Skolinspektionen inför besöket framkommer att kvalitén på de skriftliga individuella utvecklingsplanerna som används i samband med utvecklingssamtalen varierar mycket. Det är framför allt där läraren ska ange vilka insatser som behövs för att eleven ska utvecklas så långt som möjligt, som kvalitén skiftar. Dels finns det exempel på skrivningar där insatserna beskriver skolans åtgärder med goda kopplingar till läroplanen och välgrundade förslag till vad eleven bör göra för att utvecklas. Men det finns även de exempel där insatsen helt saknas, eller hamnar helt hos eleven själv eller där förslag till utvecklingsinsatser är otydliga. Exempelvis skriver lärare gärna att eleverna sköter sig och jobbar bra, verkar intresserade eller har skött sina läxor bra. Det är inte ovanligt att insatsen består i att eleven ska vara mer muntligt aktiv och räcka upp handen ännu mer. Detta kan vara andra möjligheter för eleven att visa sina kunskaper men förklarar inte vilka kunskapskrav som eleven behöver utveckla.

I intervjuer med eleverna menar de att de individuella utvecklingsplanerna med omdömen kan vara svåra att förstå. I själva utvecklingssamtalet kan de oftast bättre förstå vad läraren menar. Eleverna berättar också att många skrivningar och råd till insatser inte är individuella, utan det kan vara många elever som får samma utvecklingsråd. Norråsaskolan har identifierat denna form av dokumentation som ett utvecklingsområde och lärarna styrker detta behov. Lärarna är själva relativt kritiska till utvecklingsplanernas kvalitet. Även de faktiska dokumenten bevisar behov av förbättring.

Mot bakgrund av ovanstående måste rektor se till att det i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Nässjö kommun en anmärkning.

Nässjö kommun ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 20 mars 2013.

Trygghet och studiero**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Ordningsreglerna har inte utarbetats under medverkan av eleverna och har inte följts upp vid skolenheten.

Motivering

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Vidare framgår att ordningsregler ska finnas på varje skolenhet och ha utarbetats under medverkan av eleverna.

De ordningsregler från Norråsaskolan som Skolinspektionen tagit del av har en förmanande karaktär. Som exempel står att "Strax före lektionsstart skall du gå till lektionssal och där tyst invänta lärarens ankomst." Vidare är det "ej tillåtet att störa lärare och elever under pågående lektion", något som "även gäller under håltimmar och raster". Vare sig eleverna vid elevintervjun eller de som är med i elevrådet uppfattar att de varit delaktiga i framtagandet av ordningsreglerna. De uppfattar vidare att lärarna i olika utsträckning månar om efterlevnaden av dem. Såväl rektor som lärare menar att reglerna funnits på skolan en längre tid och tillkomsten är osäker. Även uppföljningen av nuvarande regler är oklar. Rektor uppger att det har påbörjats en process för att utarbeta nya ordningsregler. Skolans ordningsregler behöver i denna process utformas utifrån det behov som finns på skolan. I identifierandet av behovet ska eleverna medverka och de ska även ha inflytande över hur ordningsreglerna utformas.

Rektor ska därför tillse att ordningsreglerna för skolenheten utarbetas under medverkan av eleverna. Rektor ska även se till att reglerna följs upp.

Författning

5 kap. 5 § skollagen

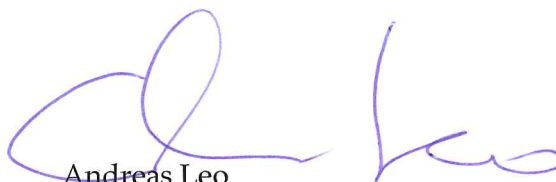
I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Viveka Berglund.

På Skolinspektionens vägnar

Ebba Svartz

Undervisningsråd

Andreas Leo

Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas.

Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).